

SHRNUTÍ VÝVOJE FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2024

Makroekonomická situace	Reálný sezónně očištěný HDP se zvýšil o 1,0 %. Harmonizovaný index spotřebitelských cen významně zpomalil své tempo růstu, když vzrostl o 2,7 %. Míra nezaměstnanosti setrvala na 2,6 %, a nadále tak dosahovala nejnižší úrovně v EU. Saldo hospodaření sektoru vládních institucí se zlepšilo o 1,5 p. b. na -2,2 % a míra zadlužení vládních institucí vůči HDP vzrostla o 1,1 p. b. na 43,6 %.
Měnová politika a devizový trh	ČNB v reakci na klesající míru tuzemské inflace přistoupila k sedmi snížením 2T repo sazby, a to celkem o 2,75 p. b. na 4,0 %. Průměrný kurz české koruny vůči euru mírně oslabil o cca 5 % na 25,1 CZK/EUR.
Umístění prostředků na finančním trhu	Objem prostředků umístěných na finančním trhu se zvýšil o 10,6 % na 11,0 bil. Kč. Nejvyšší absolutní přírůstek prostředků vykázaly opět vklady u úvěrových institucí (o 519,0 mld. Kč), které zaujímaly přibližně 66% podíl na celkových prostředcích. Nejvyšší tempo růstu zaznamenaly prostředky spravované investičními fondy (o 30,8 %), a jejich podíl na celkových prostředcích tak vzrostl na 19,3 %.
Struktura úspor domácností	Objem úspor domácností umístěných v rámci produktů či nástrojů finančního trhu vzrostl o 9,5 % na téměř 7,0 bil. Kč. V rámci struktury úspor domácností zaznamenaly nejvyšší absolutní i relativní nárůst stejně jako v roce 2023 investiční fondy, a to o 294,1 mld. Kč, resp. o 26,2 % na 1,4 bil. Kč. Objem netermínovaných vkladů vzrostl na 3,2 bil. Kč, zatímco objem termínovaných vkladů se po 3 letech relativně výrazného růstu snížil na cca 1 bil. Kč. Celkově se během posledních 5 let podíl vkladových produktů u úvěrových institucí na úsporách domácností snížil na 59,7 %, a to zejména ve prospěch úspor umístěných v investičních fondech, jejichž podíl vzrostl na 20,3 %.
Zadlužení domácností	Zadlužení domácností vzrostlo o 5,9 % na 2,5 bil. Kč. Tempo růstu objemu úvěrů na bydlení se zvýšilo o 1,2 p. b. na 5,3 %. Podíl těchto úvěrů na celkovém zadlužení domácností však druhým rokem mírně klesl o 0,4 p. b. na 74,9 %.
Subjekty finančního trhu	Na finančním trhu se snížil počet subjektů v oblasti úvěrových institucí, když zanikly 3 banky (BNP Paribas Personal Finance SA, odštěpný závod, Max banka a.s., Western Union International Bank GmbH, organizační složka) a 1 družstevní záložna (České spořitelní družstvo). Naopak na kapitálovém trhu pokračoval růst počtu investičních společností i fondů. Počet pojišťoven a zajišťoven zůstal čtvrtým rokem neměnný.
Bankovní sektor	Bankovní sektor (včetně stavebních spořitelen) již tradičně potvrdil svoje dominantní postavení na českém finančním trhu. Objem aktiv vzrostl o 7,1 % na 10,6 bil. Kč. Celkový kapitálový poměr, jakožto klíčový faktor odolnosti sektoru, zůstal stabilní na 22,9 %. Zisk před zdaněním se zvýšil o 16,1 % na 142,8 mld. Kč.
Úrokové sazby	Pokles měnověpolitických sazeb se projevil v poklesu průměrných ročních korunových úrokových sazeb klientských vkladů a v případě nefinančních podniků i v poklesu úrokových sazeb úvěrů. Naopak úročení úvěrů domácnostem na bydlení pokračovalo v růstu na 3,4 %, tj. nejvyšší roční průměrnou hodnotu od roku 2016.
Vklady a úvěry	Objem klientských bankovních vkladů se zvýšil o 7,8 % na 7,2 bil. Kč. Objem klientských úvěrů vzrostl o 5,3 % a dosáhl téměř 4,6 bil. Kč, když dominantní sektor domácností vykázal podobné tempo růstu (5,9 %) jako nefinanční podniky (5,2 %). Podíl nevýkonných úvěrů na celkových klientských úvěrech se meziročně v podstatě nezměnil a nadále se pohyboval na úrovni své dlouhodobě nejnižší hodnoty 1,7 %. Poměr klientských vkladů ke klientským úvěrům v bankovním sektoru vzrostl o 3,5 p. b. na 157,4 %.

Hypoteční trh

Aktivita na hypotečním trhu se výrazně zvýšila, když celkový počet nově poskytnutých úvěrů vzrostl o 22,2 % na 225,4 tis. a objem vykázal nárůst o 38,7 % na 882,5 mld. Kč. Vyšší dynamiku růstu zaznamenal segment hypoték na bytové nemovitosti (o 54,1 %), přičemž čistě nové hypoteční úvěry obyvatelstvu na bytové nemovitosti zvýšily svůj objem o výraznějších 90,5 % na 212,7 mld. Kč. Oživení bylo doprovázeno i nárůstem průměrné výše úvěrů na nejvyšší hodnoty za posledních 5 let, a to 2,7 mil. Kč u bytových a 12,2 mil. Kč u nebytových nemovitostí. Celkové portfolio nesplacených hypotečních úvěrů se zvýšilo o 5,8 % na 2,9 bil. Kč.

Stavební spořitelny

Počet nově uzavřených smluv o stavebním spoření druhým rokem klesl, a to o 6,1 % na 354,8 tis. smluv. Celkový počet smluv ve fázi spoření se snížil o 7,8 % na 2,7 mil. smluv, nejnižší hodnotu za posledních 25 let. V souvislosti s poklesem počtu smluv se snížil i objem naspořených prostředků o 4,8 % na 298,5 mld. Kč, nejnižší hodnotu od roku 2004. Podíl vkladů domácností u stavebních spořitelén na celkových vkladech u úvěrových institucí se snížil na 7,8 %. Stát vyplatil spořicími účastníkům na přímé státní podpore 3,8 mld. Kč. Naopak produkce nových úvěrů významně vzrostla o 44,7 % na 48,2 mld. Kč, přičemž průměrná výše narostla o 34,0 % na 1 014,7 tis. Kč. Celkový objem úvěrů se zvýšil o 1,2 % na 352,2 mld. Kč, nejvyšší hodnotu za posledních 5 let.

Družstevní záložny

Celková aktiva sektoru družstevních záložen po dvouletém růstu klesla o 6,6 % na 9,4 mld. Kč a nadále tvořila jen 0,1 % aktiv všech úvěrových institucí. Objem úvěrů poskytnutých členům družstevních záložen činil 3,9 mld. Kč a objem vkladů členů dosahoval 6,5 mld. Kč, přičemž v obou případech se jednalo o nejnižší úroveň za posledních 5 let. Podíl nevýkonných úvěrů klesl o 4,8 p. b. na 22,3 %. Celkový kapitálový poměr vzrostl o 0,8 p. b. na 29,2 %. Sektor družstevních záložen dosáhl počtvrté v řadě kladného výsledku hospodaření před zdaněním, a to ve výši 113,1 mil. Kč.

Nebankovní poskytovatelé financování

Bilanční suma sektoru nebankovních poskytovatelů financování již čtvrtým rokem vzrostla, a to o 6,5 % na 514,8 mld. Kč. Podíl na celkové bilanční sumě bankovního sektoru se nadále držel pod úroveň 5 %. Objem poskytnutých půjček se zvýšil o 7,0 % na 412,4 mld. Kč, a to v rámci všech tří dílčích segmentů, když společnosti finančního leasingu zaznamenaly zvýšení objemu poskytnutých půjček o 6,8 %, společnosti ostatního úvěrování o 7,2 % a faktoringové a forfaitingové společnosti o 8,8 %.

Regulovaný a mimoburzovní trh

Hlavní český akciový index PX vzrostl o 24,5 % na 1 760,2 bodů, tj. o 7,5 p. b. vyšším tempem než souhrnný globální index MSCI ACWI. Objem burzovních obchodů se meziročně prakticky nezměnil, když činil 141,0 mld. Kč. Objem obchodů v rámci RM-S, který se zaměřuje především na drobné investory, vykázal pokles o 11,6 % na 3,8 mld. Kč.

Dluhopisové financování nefinančních podniků

Celkový objem dluhopisů emitovaných nefinančními podniky druhým rokem vzrostl, a to o 27,7 % na 396,3 mld. Kč, tj. nejvyšší hodnotu od roku 2020. Prostřednictvím dluhopisů byly nefinančním podnikům poskytnuty zdroje odpovídající více než čtvrtině (27,7 %) objemu domácích bankovních úvěrů.

Nebankovní obchodníci s cennými papíry a správa aktiv

Celkový majetek zákazníků nebankovních obchodníků s cennými papíry vzrostl o 13,1 % a dosáhl 1,8 bil. Kč, nejvyšší hodnoty za posledních 5 let. Z hlediska struktury majetku zákazníků dle kategorií aktiv byly nejvíce zastoupeny dluhopisy (46,5 %), dále cenné papíry kolektivního investování (29,8 %) a akcie (16,5 %). Objem aktiv nebankovních obchodníků po stagnaci v předešlém roce vzrostl o 9,6 % na 29,9 mld. Kč. Výrazněji se zvýšil objem majetku svěřeného správcům aktiv, a to o 34,8 % na 3,2 bil. Kč.

Investiční fondy

Vývoj na finančních trzích se promítl do přílivu nových prostředků do investičních fondů i nárůstu hodnoty jimi spravovaných aktiv. Celkový majetek vzrostl o 30,8 % a překročil 2,1 bil. Kč, kdy fondy kvalifikovaných investorů vykázaly růst o výrazných 40,0 % na 860,5 mld. Kč a fondy kolektivního investování o 25,2 % na 1,3 bil. Kč. Z hlediska struktury druhů fondů kolektivního investování dle kategorií tříd aktiv si svůj dominantní podíl udržely mezi domácími fondy dluhopisové (42,8 %) a mezi zahraničními fondy akciové (42,2 %).

Pojišťovny

Hrubé předepsané pojistné potvrdilo rostoucí trend od roku 2017, když se zvýšilo o 8,1 % na 230,4 mld. Kč. Celkový růst pojistného byl stejně jako v předchozích letech tažen segmentem neživotního pojištění (o 8,6 %), pojistné v segmentu životního pojištění rovněž vzrostlo (o 6,6 %). Hrubá výše nákladů na pojistná plnění výrazně vzrostla (o 27,7 %) na 138,4 mld. Kč. Celkový počet pojistných smluv dosáhl téměř 31,3 milionu. V průběhu roku bylo zaznamenáno téměř 3,6 mil. pojistných událostí.

Penzijní připojištění a doplňkové penzijní spoření

Celkový počet účastníků III. penzijního pilíře se snížil o 5,3 % na 4,0 mil. osob. Objem prostředků spravovaných v penzijních fondech sice vzrostl o 1,6 % na 605,0 mld. Kč, jednalo se však o nejnižší tempo růstu za posledních 5 let. Vývoj počtu účastníků i objemu prostředků souvisel se změnou v poskytování státního příspěvku, kdy od 1. 7. 2024 není poskytován státní příspěvek účastníkům, jimž byl přiznán starobní důchod. Průměrný měsíční příspěvek účastníka v návaznosti na změny v nastavení státního příspěvku vzrostl v rámci transformovaných fondů o 49 Kč na 841 Kč a v případě účastnických fondů o 72 Kč na 943 Kč. Celková výše státních příspěvků poukázaných účastníkům III. penzijního pilíře se v důsledku změn v poskytování státního příspěvku snížila o 1,1 mld. Kč na 6,3 mld. Kč. Podíl smluv s příspěvkem zaměstnavatele vykázal nárůst o 4,7 p. b. na 30,6 %.

Legislativa finančního trhu

Byl přijat zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a související změnový zákon, zákon o trhu s nevýkonnými úvěry a související změnový zákon, dále novely zákona o investičních společnostech a investičních fondech, zákona o distribuci pojištění a zajištění, a zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu. Na evropské úrovni byly schváleny tzv. Listing Act balíček, nařízení o okamžitých platbách, předpisy revidující směrnici a nařízení o kapitálových požadavcích, nařízení a směrnice EMIR 3, směrnice revidující tzv. Daisy Chains a dokončen legislativní proces několika návrhů v rámci projektu unie kapitálových trhů.